DÁMASO RUIZ-JARABO COLOMER
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2004. november 9. [1]

1. A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelemben felvetett kérdések pontosnak, továbbá jól körülhatároltnak tűnnek. A Rechtbank de Rotterdam (Hollandia) azt kívánja megtudni, hogy a tőkeemelést [helyesen: tőkefelhalmozást] terhelő közvetett adókról szóló, 1969. július 17-i, 69/335/EGK tanácsi irányelv [2] (a továbbiakban: irányelv) vonatkozik-e arra az — előző üzleti évben elért bruttó nyereség alapján számított — éves adóra, amelyet az értékpapírpiac felügyeletét ellátó szervezet, a felügyeleti funkcióval kapcsolatosan felmerülő költségek finanszírozása céljából a szektorban tevékenységet végző vállalkozásokra vet ki.

Igenlő válasz esetén azt kívánja elemezni, hogy a vitatott adóteher tiltott, vagy pedig a vonatkozó irányelvben felsorolt kivételek hatálya alá esik.

I — Jogi háttér

A — *Az irányelv*

2. Figyelemmel arra, hogy a tagállamok által a tőkefelhalmozásra kivetett adók, különösen a tőkeilleték és a gazdasági társaságokba apportként történő bevitelre kivetett adók alkalmasak voltak arra, hogy megakadályozzák a tőke Közösségen belüli szabad mozgását, a Tanács eltörölte a fentieket, valamint az azokkal egyenértékű adókat, és az irányelv 2–9. cikkében foglaltak szerinti, összehangolt egységes illetékkel helyettesítette őket (ahogy azt a második és kilencedik preambulumbekezdés, illetve az 1. cikk kimondja).

3. A 4. cikk (1) bekezdése sorolja fel azokat az ügyleteket, amelyek szükségszerűen a tőkeilleték hatálya alá esnek, míg a (2) bekezdés azokat, amelyekre a tagállamok tőkeilleték vethetnek ki. Az előbbiek közé tartozik a tőketársaság alapítása, a tőketársaság tőkéjének [helyesen: jegyzett tőkéjének] emelése vagy vagyonának növelése (a), c) és d) pont), egy nem tőketársaságnak minősülő társaság tőketársasággá történő átalakulása (b) pont), és a tényleges ügyvezetési központ vagy a

1 — Eredeti nyelv: spanyol.

2 — HL L 249., 25. o.; magyar nyelvű különkiadás 9. fejezet, 1. kötet, 11. o.

székhely valamely harmadik országból valamely tagállamba, illetve az egyik tagállamból valamely másik tagállamba való áthelyezése (e) és h) pont).

4. A (2) bekezdés lehetővé teszi, hogy egy tagállam illetéket vessen ki a tőketársaságnak a nyereség, valamint az általános vagy céltartalékok tőkésítése útján történő tőkeemelésére (a) pont), a különböző okokból történő vagyonnövelésre (b) pont) és a harmadik felek által adott hitelre, amennyiben a hitelező a hitel révén jogosult a nyereségből részesedni, továbbá a hitel ugyanazon funkciót tölti be, mint a társaság tőkéjének az emelése (c) és d) pont).[3]

5. Az irányelvben meghatározott illetéken kívül a tagállamok semmilyen más adót nem vethetnek ki a 4. cikkben említett ügyletek, sem az ilyen ügyletek keretében teljesített hozzájárulások, hitelek vagy szolgáltatások tekintetében [helyesen: a 4. cikkben említett ügyletekhez kapcsolódó hozzájárulások, hitelek és szolgáltatások tekintetében], továbbá a nyilvántartásba vétel vagy más alaki követelmény tekintetében, amelyre a jogi forma alapján egy nyereségszerzési céllal működő társaságnak szüksége van a tevékenység gyakorlásának megkezdéséhez [helyesen: nyilvántartásba vétel vagy más alaki követelmény tekintetében, amelyet a nyereségszerzési céllal működő társaság, egyesület vagy jogi személy számára jogi formája alapján a tevékenység gyakorlásának előfeltételeként írhatnak elő]." (10. cikk).

6. Az irányelv megtiltja a tagállamok számára azt, hogy adót vessenek ki a részvények, részesedések, kötvények és más hasonló jellegű értékpapírok vagy az ilyen értékpapírokat megtestesítő értékpapírjegyek értéktőzsdei megjelenésével, kibocsátásával, jegyzésre engedélyezésével, forgalmazásával vagy az ügyletek tárgyalásával összefüggésben, a kibocsátótól függetlenül [helyesen: a részvények, tagsági jogokat megtestesítő értékpapírok, illetve egyéb hasonló jellegű értékpapírok, illetve azokat megtestesítő okiratok előállításával, kibocsátásával, tőzsdei bevezetésével, forgalomba hozatalával vagy kereskedelmével függ össze, függetlenül a kibocsátó személyétől]. Tilos továbbá adót kivetni a hitelekre, beleértve az államkötvényeket, amelyet kötvények vagy más forgalomképes értékpapírok kibocsátásával vesznek fel, valamint a kapcsolódó formai követelmények tekintetében [helyesen: a tagállamok semmilyen adót nem vetnek ki, amely a kötvény vagy más átruházható értékpapír kibocsátása útján felvett hitelekkel — beleértve az államkötvényeket is —, valamint e kötvények, illetve egyéb átruházható értékpapírok előállításával, kibocsátásával, tőzsdei bevezetésével, forgalomba hozatalával vagy kereskedelmével függ össze, a kibocsátó személyétől, valamint az irányadó formai követelményektől függetlenül] (11. cikk).

7. Ugyanakkor kivételként a tagállamok előírhatnak illetéket az értékpapírok vagy más javak átruházása, illetve terhek vagy zálog alapítása, bejegyzése és törlése esetén; hozzáadottérték-adót; valamint díj jellegű illetékeket (a 12. cikk (1) bekezdése).

B — *A holland szabályozás*

8. A Wet toezicht effectenverkeer 1995[4] (a továbbiakban a Wet 1995) szabályozza az

3 — A tőkeemelést terhelő közvetett adókról szóló 69/335/EGK irányelv módosításáról szóló, 1985. június 10-i 85/303/EGK tanácsi irányelv (HL L 156., 23. o.; magyar nyelvű különkiadás 9. fejezet, 1. kötet, 122. o.) szerint a tagállamok csak abban az esetben jogosultak fenntartani a 4. cikk (2) bekezdése alá eső ügyletekre kivetett illetéket, amennyiben azok 1984. július 1-jén 1%-os mértékkel adóztak.

4 — *Staatsblad* 1995, 574. o. Ez a 2001. december 6-án módosított törvény (*Staatsblad* 2001., 584. o.) ülteti át Hollandia jogrendjébe a befektetési vállalkozások és hitelintézetek tőkemegfeleléséről szóló, 1993. március 15-i 93/6/EGK tanácsi irányelvet (HL L 141., 1. o.) és az értékpapír befektetési szolgáltatásokról szóló, 1993. május 10-i, 93/22/EGK tanácsi irányelvet (HL L 141., 27. o.).

értékpapírpiac felügyeletére vonatkozó közigazgatási hatáskört, amelyet a 40. cikk alapján és az 1995. évi Overdrachtsbesluit Wet (a hatáskör átruházásról szóló rendelet) [5] értelmében a pénzügyminisztérium a Stichting Autoriteit Financiële Marktenre (értékpapírpiaci hatóság, a továbbiakban az AFM) ruházott. A törvény egyaránt vonatkozik az 1. cikk (1) bekezdésének b) pontjában meghatározott értékpapír-piaci közvetítőkre és a c) pontban meghatározott vagyonkezelőkre; egyébként mindkét csoport értékpapír-befektetési szolgáltatónak minősül (1. cikk (1) bekezdés d) pont).

9. A Wet 1995 7. cikk (1) és (4) bekezdésének értelmében a fenti tevékenységek folytatása előzetes engedélyhez kötött.

10. A 42. cikk lehetővé teszi, hogy a felügyeleti tevékenység ellátásához kapcsolódó költségeket áthárítsák az értékpapír-befektetési szolgáltatókra, a miniszteri rendeletben meghatározásra kerülő szabályok szerint.

11. A Regeling toezichtkosten Wet toezicht effectenverkeer 1995 [6] (A Wet 1995 alapján ellátott felügyeleti tevékenység költségeiről szóló rendelet; a továbbiakban: Regeling) felhatalmazza az AFM-et arra, hogy a feladatai és hatásköre ellátásával kapcsolatosan felmerülő költségeket éves szinten felszámítsa, különösen a Hollandiában letelepült azon értékpapír-befektetési társaságoknak, amelyek a törvény 7. cikke alapján kiadott engedély szerint működnek. A hozzájárulásokat évenként a pénzügyminisztérium határozza meg az AFM — maga a hatóság által jóváhagyott — költségvetési előirányzata alapján, amely a felügyeleti tevékenység költségeinek és a várható bevételeknek a kiegyensúlyozott becslését tartalmazza, akképpen, hogy az utóbbiak fedezzék az előbbieket (2. és 3. cikk).

12. Az AFM kétfajta díjból finanszírozza a működését. Az egyik fajta meghatározott rögzített díj, amelyet bizonyos szolgáltatásokért — mint például a engedély iránti kérelmek ügyében való eljárás (4. cikk) — kell fizetni. A másik fajta hozzájárulást absztrakt módon, az érintett szervezetek által a megelőző üzleti évben elért jövedelem — amely az értékpapírokkal kapcsolatos tevékenységből származó bruttó nyereséget jelenti (az 1. cikkhez fűzött magyarázat) — alapján kell kiszámítani (5. cikk).

13. A Vaststellingsregeling bedragen Regeling toezichtkosten Wet toezicht effectenverkeer 1995 voor 2000 [7] (A Regeling alapján elrendelt 2000. évi éves hozzájárulásról szóló rendelet) 3. cikke pontosítja a hivatkozott rendelet 5. cikkében utalt összeget, amelynek legalacsonyabb összege 10 000 NLG a legfeljebb 2 500 000 NLG összegű éves bruttó nyereséget elérő gazdasági társaságok számára, míg legmagasabb összege 2 000 000 NGL, azon társaságok számára, amelyek nyeresége meghaladja az 1 280 000 000 NLG-t.

5 — *Staatsblad* 1995., 624. o.

6 — *Staatscourant* 2000., 137, 10. o.

7 — *Staatscourant* 2000., 137, 9. o.

II — Az alapeljárás tényállása és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

14. Az Optiver BV., a Robeco Obligatie DividenFunds NV., az All Options International BV, valamint az előzetes döntéshozatali kérelemről hozott végzés bevezetőjében a Rechtbank de Rotterdam által felsorolt többi — összesen harminckilenc — gazdasági társaság (a továbbiakban: Optiver és társai) a Wet 1995 7. cikkében foglaltaknak megfelelően létrehozott, Hollandiában bejegyzett értékpapír-befektetési társaságok.

15. 2000. augusztus 15-i hatállyal az AFM (akkori nevén a Stichting Toezicht Effectenverkeer) a Regeling 5. cikke alapján fizetési meghagyást bocsátott ki ellenük, az engedélyezett tevékenységből az előző üzleti évben elért bruttó nyereség alapján számított tartozás miatt.

16. Miután a hatósági utat részben sikerrel kimerítették, az Optiver és társai bírósági eljárást indítottak azzal, hogy álláspontjuk szerint a vitatott hozzájárulás ellentétes az irányelv 11. cikkével.

17. Figyelembe véve a jogvita alapját, a Rechtbank de Rotterdam a következő kérdést utalta a Bíróság elé:

„A 69/335 irányelv — különösen 11. és 12. cikkének értelmezése — ellentétes-e az értékpapír-befektetési szolgáltatókat terhelő, az értékpapírokkal kapcsolatos tevékenységükből származó bruttó nyereség után fizetendő adó [...] kivetésével?"

III — A Bíróság előtti eljárás

18. A Bíróság alapokmányának 20. cikkében előírt határidőn belül az alapeljárásban felperes gazdasági társaságok — az előzetes döntéshozatali kérelemről szóló végzésben tíz utolsóként felsorolt társaság kivételével —, az alperes hatóság, Hollandia kormánya és az Egyesült Királyság Kormánya, illetve a Bizottság terjesztettek be írásbeli észrevételeket.

19. A 2004. szeptember 30-i tárgyaláson — az írásbeli szakaszban részt vevők képviselői — az Egyesült Királyság Kormánya kivételével — szóban ismertették álláspontjukat.

IV — Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés elemzése

20. Mint a jelen indítvány bevezetőjében utaltam rá, a Rechtbank de Rotterdam azt a

kérdést tette fel, hogy az irányelv lehetővé teszi-e bizonyos — a jelen ügy tárgyát képező adóhoz hasonló — közterhek kivetését, ami azt jelenti, hogy az irányelv hatályát kell meghatározni.

21. A Bíróság az első — a jelen tárgyban hozott — ítéletektől kezdődően világossá tette, hogy a tőke szabad mozgásának elősegítése céljából az irányelv a különféle, a tagállamok által a tőkefelhalmozást terhelő közvetett adókat egyetlen — mind a típus, mind a struktúra tekintetében egységes — adóval kívánja helyettesíteni. [8]

22. Az irányelv céljából levezethető, hogy a kívánt harmonizáció nem a közvetlen, csupán a közvetett adókat érinti. [9] Az utóbbi típusba tartozó adók közül is kizárólag azokra terjed ki, amelyek mint adókötelezettséget keletkeztető események a tőkefelhalmozást célozzák, amennyiben hozzájárulnak a gazdasági társaságok gazdasági helyzetének megerősítéséhez. [10] Ugyanakkor a meghatározás elhatárolása nem csupán erre a szempontra terjed ki, hiszen szubjektív elemet is tartalmaz: a személyegyesítő társaságokba bevitt apport az irányelv hatályán kívül esik. [11]

23. Másképpen fogalmazva: az olyan adóteher, amelyet az irányelv 4. cikkében felsorolt ügyletekre vetnek ki, amelyek a tőketársaságokra, illetve azok vagyonának növekedésére és gazdasági helyzetük erősödésére vonatkoznak, a kérdéses közösségi jogi norma értelmében „tőkeilleték" számít. [12]

24. Így az irányelv 10. cikke alapján a tagállamok számára tilos az említett közvetett adóhoz hasonló adókat kivetni a fenti jellegű gazdasági társaságok alapítására, vagyonának növelésére (a 10. cikk

8 — Ezt elsőként a 161/78. sz. Conradsen-ügyben 1979. június 27-én hozott ítélet (EBHT 1979., 2221. o.) 11. pontja mondta ki. A fenti megközelítést a Bíróság később megerősítette a 112/86. sz., Amro Aandelen Fonds-ügyben 1987. november 12-én hozott ítélet (EBHT 1987., 4453. o.) 7. pontjában és a C-2/94. sz., Denkavit Internationaal BV és társai ügyben 1996. június 11-én hozott ítélet (EBHT 1996, I-2827. o.) 16. és 17. pontjában.

9 — A C-287/94. sz., Frederiksen-ügyben 1996. szeptember 26-án hozott ítélet (EBHT 1996., I-4581. o.) megerősítette, hogy az irányelv hatálya kizárólag a közvetett adókra terjed ki, és nem vonatkozik a közvetlen adókra, mint például a társasági adó, így nem ellentétes az irányelvvel az, ha az egyik leányvállalatának kamatmentes hitelt nyújtó anyavállalatra az utólagosan meghatározott kamat tekintetében társasági adót vetnek ki (20–22. pont). Ugyanezen okból kifolyólag fenntartotta, hogy a fent említett közösségi normával nem ellentétes a tőketársaságok megadóztatása, például a nettó vagyonra kivetett adó, feltéve, hogy nem adóztatják az ilyen jellegű társaságok közötti pénz-, illetve eszközmozgást, továbbá a tényleges tőke- vagy vagyonnövekedést (a C-4/97. sz., Nonwoven-ügyben 1998. október 27-én hozott ítélet [EBHT 1998., I-6469. o.] 20., 21. és 25. pontja). Ez utóbbi döntést megerősítette a C-279/99., C-293/99., C-296/99., C-330/99. és C-336/99. sz., Petrolvilla & Bortolotti és társai ügyben (egyesített ügyek) 2001. március 15-én hozott végzés (EBHT 2001., I-2339. o.).

10 — A Bíróság a 270/81. sz., Felicitas Rickmers-Linie-ügyben 1982. július 15-én hozott ítéletben (EBHT 1982., 2771. o.) fogalmazta meg ezt a nézetet, amelyet később a C-15/89. sz., Deltakabel ügyben 1991. február 5-én (EBHT 1991., I-241. o.), a C-249/89. sz., Trave Schiffahrts-Gesellschaft-ügyben 1991. február 5-én (EBHT 1991., I-257. o.) és a 36/86. sz., Dansk Sparinvest ügyben 1988. február 2-án (EBHT 1988., 409. o.) hozott ítéletek megerősítettek. A fenti szabályt követve a Bíróság úgy döntött, hogy az irányelv hatálya nem terjed ki a valamely ingatlannak egy tőkeegyesítő társaságba történő apportálása esetén elért tőkenyereségre kivetett adóra (a C-42/96. sz., Immobiliare SIF-ügyben 1997. december 11-én hozott ítélet [EBHT 1997., I-7089. o.]).

11 — A C-508/99. sz., Palais am Stadtpark Hotelbetriebsgesellschaft ügyben 2002. május 16-án hozott ítélet (EBHT 2002., I-4455. o.) 28. pontja.

12 — Ez a nézet a C-197/94. és C-252/94. sz., Bautiaa és Société Française Maritime egyesített ügyekben 1996. február 13-án hozott ítélet (EBHT 1996., I-505. o.) 31. és 32. pontjából derül ki.

a) pontja), azok nyilvántartásba vételére vagy bármilyen más, a jogi forma alapján a tevékenység megkezdése előtt kötelező alaki követelmény tekintetében (a 10. cikk c) pontja). [13]

25. Ez utóbbi tilalmat az indokolja, hogy noha a fenti típusú adók nem magát a tőkeemelést adóztatják, a meghatározott jogi formával kapcsolatos eljárások tekintetében kerülnek kivetésre, vagyis a tőkeegyesítésre használt eszközt adóztatják, és így az ilyen adók fenntartása ellentétes lenne az irányelv céljával. [14]

26. A fenti körképre figyelemmel világosnak tűnik, hogy a vitatott adók nem esnek az irányelv hatálya alá, így ez a jogszabály nem zárja ki azok kivetését.

27. A fenti véleményt több indok is alátámasztja, tekintettel arra, hogy a jelen ügy tárgyát képező hozzájárulások nem terhelik az irányelv 4. cikkében felsorolt ügyleteket és eseményeket, amelyek a tőkekoncentráció jogi megfogalmazásai, és hozzájárulnak az adóalany gazdasági megerősödéséhez. Olyan — tág értelemben vett — adóról van szó, amelyet az értékpapírpiacon érintett vállalkozások a felügyeletüket ellátó szerv finanszírozása céljából kötelesek megfizetni: ezért nem beszélhetünk a társaság tőkéjét terhelő adóról, már csak azért sem, mert főszabály szerint lehetséges, hogy az ilyen vállalkozások tulajdonosai természetes személyek, illetve — jogi személyek esetén — személyegyesítő társaságok. [15]

28. Ugyanakkor az engedéllyel rendelkező gazdasági társaságokkal szemben alkalmazott intézkedés hasonlít a bejegyzés, illetve a működéshez elengedhetetlen formai követelmények esetén kirótt illetékre. Továbbá meg kell jegyezni, hogy a 10. cikk c) pontját a közösségi ítélkezési gyakorlat szerint úgy kell értelmezni, hogy az irányelv hatálya nem terjed ki minden ilyen jellegű — a tőketársaságokra kivetett — teherre, csupán azokra, amelyek alapvetően a tőkegyűjtéssel vagy tőkeemeléssel kapcsolatosak. Ez a feltétel nem teljesül az AFM által a működése finanszírozása céljából beszedett adó esetében, mivel ott nincs meg a kapcsolat azokkal a követelményekkel, amelyeket az alapeljárás felpereseinek kell teljesíteni a vagyonuk biztosítása érdekében. A „portugál saga"

13 — A Denkavit Internationaal és társai ügyben hozott ítélet (hivatkozás fent, 23. pont) volt az, amelyben a Bíróság a fenti megfogalmazást először alkalmazta, ugyanakkor ennek már volt egy nyilvánvaló előzménye a C-71/91. és C-178/91. sz., Ponente Carni és Cispadana Costruzioni egyesített ügyekben 1993. április 20-án hozott ítélet (EBHT 1993., I-1915. o.) 29. pontjában. A megfogalmazás bevetté vált, és a C-188/95. sz., Fantask és társai ügyben 1997. december 2-án hozott ítélet (EBHT 1997., I-6783. o.) 21. pontja, a C-347/96. sz., Solred ügyben 1998. március 5-én hozott ítélet (EBHT 1998., I-937. o.) 21. pontja, a C-426/98. sz. Bizottság kontra Görög Köztársaság ügyben 2002. március 19-én hozott ítélet (EBHT 2002., I-2793. o.) 24. pontja, valamint a C-216/99. és C-222/99. sz., Prisco és CASER egyesített ügyekben 2002. szeptember 10-én hozott ítélet (EBHT 2002., I-6761. o.) 48. pontja is megismételte.

14 — A fenti gondolatot Jacobs főtanácsnok fogalmazta meg a Denkavit Internationaal és társai ügyben ismertetett indítványának 44. pontjában, amelyet a Bíróság egy az egyben átvett az ügyben hozott — és korábban már hivatkozott — ítéletében. E gondolat megtalálható még a C-152/97. sz., Agas ügyben 1998. október 27-én hozott ítélet (EBHT 1998., I-6553. o.) 21. pontjában, a C-113/99. sz., P.P. Handelsgesellschaft ügyben 2001. január 18-án hozott ítélet (EBHT 2001., I-471. o.), 21. pontjában; továbbá a C-56/98. sz., Modelo I ügyben 1999. szeptember 29-én hozott ítélet (EBHT 1999., I-6427. o.) 24. pontjában, a C-19/99. sz., Modelo II-ügyben 2000. szeptember 21-én hozott ítélet (EBHT 2000., I-7213. o.) 24. pontjában, a C-134/99. sz., IGI-ügyben 2000. szeptember 26-án hozott ítélet (EBHT 2000., I-7717. o.) 22. pontjában és a C-206/99. sz., SONAE-ügyben 2001. június 21-én hozott ítélet (EBHT 2001., I-4679. o.) 28. pontjában (az utóbbi négy ügy a „portugál saga" néven ismert).

15 — Ez az ügy a Denkavit Internationaal és társai ügyhöz hasonlít, amelynek tárgya olyan, a tőketársaságokra a jogi formájuk alapján kötelező formai követelmény vonatkozásában kivetett adó volt, amelyet természetes személyre és a jogi személyek közül a személyegyesítő társaságokra egyaránt ki lehetett vetni (25. és 26. pont).

néven ismertté vált ügyekben történtekkel ellentétben, amelyekben az irányelv hatálya alá tartozó tevékenységekre vonatkozó engedélyt megadó (a Modelo I- és a Modelo II-ügyekben hozott ítéletek), illetve a nemzeti nyilvántartásban a társaság tőkéjének emelését bejegyző (az IGI-, illetve a SONAE-ügyben hozott ítéletek) közjegyzői okiratokért fizetendő illetéket eltörölték, a jelen ügy tárgyát képező hozzájárulás az említett rendelkezésben megfogalmazott feltételek egyikét sem teljesíti. [16]

29. A 11. cikk sem támasztja alá az alapeljárás felpereseinek ezen állítását, figyelemmel arra, hogy a részvényekkel, kötvényekkel és más forgalomképes értékpapírokkal kapcsolatos ügyletekre való utalás az irányelv szerkezetében azokat az értékpapírokat jelenti, amelyek célja a társaság tőkéjének gyűjtése és nem a forgalomképes értékpapírokkal végrehajtott bármely más ügylet, amelyeknél — mint ezen ügy irataiból kiderül — hiányzik az irányelv céljával való kapcsolat. Az említett felperesek az értékpapírpiacon tevékenykednek, de a vitatott adóterhet nem a társasági tőke emelése esetén vetik ki, hanem azért, hogy az értékpapírpiac — amelyben az érintett társaságok működnek — felügyeletét ellátó közjogi szerv költségeit fedezzék. Így például a fent hivatkozott Dansk Sparinvest-ügyben hozott ítélet, amelynek alapjául szolgáló tényállás szerint egy befektetési társaság a vagyonát képviselő értékpapírokat bocsátott ki, a Bíróság kimondta, hogy az említett ügylet nem jogosítja fel a tagállamot (Dániát) tőkeilleték kivetésére, mivel a kibocsátást megelőzően, illetve azt követően nem változott a társaság gazdasági helyzete.

30. A FECSA- és ACESA-ügyekben hozott ítélet [17] pontosította, hogy az irányelv 11. cikkének b) pontja alapján a hitelek kötvénykibocsátással történő visszafizetése adóköteles „amennyiben általános tőkefelhalmozás célú ügyletről" van szó (18. pont).

31. Végül a Bizottság kontra Belgium ügyben a közelmúltban hozott ítélet [18] — az ügyben Tizzano főtanácsnok által ismertetett indítvány 14. pontjában foglaltakkal összhangban — megismételte a fenti idézőjeles kifejezést annak kiemelése érdekében, hogy az értékpapírügylet és a tőkekoncentráció között kapcsolatnak kell fennállnia (32. pont). A fenti indokok alapján az ítélet 40. pontja kimondta, hogy a 11. cikk a) pontja tiltja a tőzsdei ügyletek adóztatását, amennyiben újonnan kibocsátott értékpapírokról van szó, amelyeket „új társaság vagy befektetési alap létrehozásával kapcsolatban, illetve tőkeemelést vagy kötvénykibocsátást követően" bocsátanak ki.

16 — Az autókra vonatkozó feltétel kapcsolatban áll a C-8/96. sz., Locamion ügyben 1997. december 11-én hozott ítélettel (EBHT 1997., I-7055. o.), amelyben a Bíróság megerősítette, hogy az irányelv nem tiltja a járművek nyilvántartásba vételéért fizetendő adó kivetését, mivel az nem a jármű tőkeegyesítő társaságba apportként történő bevitelét, hanem annak forgalomba helyezését adóztatja (31. pont).

17 — A C-31/97. és C-32/97. sz. egyesített ügyekben 1998. október 27-én hozott ítélet (EBHT 1998., I-6491. o.).

18 — A C-415/02. sz. ügyben 2004. július 15-én hozott ítélet (EBHT 2004., I-7215. o.).

32. Összefoglalva: az alapeljárásban vitatott adóhoz hasonló adó az irányelv hatályán kívül esik, ezért annak kivetése nem ellentétes a közösségi joggal.

33. Dicséretre méltó a felperesek azon igyekezete, hogy a Bíróságot meggyőzzék ennek ellenkezőjéről, de erőfeszítésük hiábavaló. Ugyanis noha az Optiver és társaitól az AFM által beszedett hozzájárulás vitathatatlanul adónak minősül, az adókötelezettséget keletkeztető esemény nem felel meg a 11. cikkben előírt követelményeknek, mivel — ahogy azt kifejtettem — az ilyen jogügyletek a tőkeilleték alá tartoznak, következésképpen nem lehet rájuk semmilyen más adót kivetni, tekintettel arra, hogy a „tőkefelhalmozás" eszközei, amelyekre az irányelv egységes és harmonizált közvetett adókötelezettséget ír elő.

34. Ha a 12. cikket összevetjük a 10. és 11. cikkel, megfigyelhető, hogy az utóbbi által előírt kivételek — amelyeket megszorító módon kell értelmezni — indokoltak, azon az alapon, hogy lehetővé teszik olyan jogügyletek megadóztatását, amelyek nem valósítanak meg tőkeemelést, illetve nem járulnak hozzá a társaságok gazdasági helyzetének megerősítéséhez, jóllehet szerepet játszanak ezek elérésében. Ezt az értelmezést fogadta el a Bíróság is, amikor a 12. cikk (1) bekezdésének e) pontja („díjak és hasonlók útján fizetendő illetékek" [helyesen: díj jellegű illeték] vonatkozásában kimondta, hogy „a jogszabály által előírt, közérdekű célú eljárások — mint például a tőketársaságok bejegyzése — költségének kompenzálása céljából fizetendő díjakat" a teljesített szolgáltatás „tényleges költsége alapján kell kiszámítani" (a Ponente Carni-ügyben hozott ítélet), ugyanakkor egy meghatározott időszakra átalányösszegben meghatározott illetéket lehet alkalmazni, amennyiben annak összege nem magasabb a nyújtott szolgáltatás átlagos költségénél (a Fantask és társai ügyben hozott ítélet).

35. Ebben a tekintetben példaértékű az Inmobiliare SIF-ügyben hozott ítélet, amelyből az a következtetés vonható le, hogy 12. cikk (1) bekezdésének b) pontja értelmében az üzleti- vagy cégérték vagy ingatlan átruházása utáni illetékek esetén, az illetékkötelezettséget keletkeztető esemény nem a társaságba vagy alapba apportként történő bevitel (30. pont), hanem amit ezen a jogcímen, általános és objektív feltételek alapján szednek be (34. pont). Ily módon a fenti rendelkezés lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy az irányelv tárgyát képező harmonizált illetéken kívül olyan adókat szedjenek be, amelyek esetén az adókötelezettséget keletkeztető esemény objektív módon kapcsolatban van a felsorolt jogügyletekkel (35. pont).

36. Ugyanezen okokból — a FECSA- és ACESA-ügyben hozott ítélet szerint — az irányelvvel összeegyeztethetetlen a 11. cikk b) pontja értelmében kötvénykibocsátás biztosítására jelzálogot vagy más földet, egyéb ingatlant terhelő terhek közjegyzői okiratban foglalt törlése esetén kivetett spanyol adó, amely nem tekinthető a 12. cikk (1) bekezdés d) pontjában meghatározott „jelzálogok vagy más földet, egyéb ingatlant terhelő díjak [helyesen: terhek] létesítése, ill. megállapítása, nyilvántartásba vétele vagy törlése után" fizetendő illetéknek, mivel olyan — a társaság gazdasági helyzetét erősítő — meghatározott

gazdasági ügyletről van szó, amelyet meg kell különböztetni a kölcsön biztosítása céljából bejegyzett jelzálog egyszerű törlésétől (24. pont).

37. Az értékpapírügyletek kizárólag akkor tartoznak az irányelv hatálya alá, ha azokat a tőketársaság tőkeszerzés céljából alkalmazza, és ilyen esetben kizárólag tőkefelhalmozásra vonatkozó tőkeilletéket lehet rájuk kivetni. Az Optiver és társai által a többi jelenlevő előtt javasolt értelmezés arra vezetne, hogy minden ilyen jogügylet mentes lenne bármilyen fajta adó alól, még abban az esetben is, ha azt nem tőketársaság hajtja végre, illetve, ha mégis, az nem kapcsolatos tőkefelhalmozással vagy átruházással. Írásbeli észrevételeiben a Bizottság nagyon határozottan kifejti, hogy az alapeljárás felperesei — amelyek esetében a társaság kizárólag értékpapírügyletek végrehajtása céljából jött létre — által javasolt megközelítés elfogadásának általános adómentesség lenne a következménye, amely ellentétes a közösségi jogalkotó jóval szerényebb céljával, amely csupán a tőkefelhalmozásra kivetett adó összehangolására irányult, a kettős adóztatás elkerülése érdekében.

V — Végkövetkeztetések

38. A fentiekben kifejtettek alapján azt javasolom, hogy a Bíróság következőképpen válaszolja meg a Rechtbank de Rotterdam által előzetes döntéshozatali kérelem útján feltett kérdést:

„A tőkeemelést [helyesen: tőkefelhalmozást] terhelő közvetett adókról szóló, 1969. július 17-i, 69/335/EGK tanácsi irányelvvel nem ellentétes a tagállamok által az értékpapírpiacon működési engedéllyel rendelkező gazdasági társaságokra az ilyen tevékenységből származó bruttó nyereség alapján számított éves díj kivetése, amelynek célja az érintett piac felügyeletét ellátó hatóság által ellátott feladatok költségeinek finanszírozása."